בס"ד

נשא ברכה

לע"נ
האשה הנעלה
רבת המעלה
ורדה גרדה שניצר
בר' מאיר ז"ל

לע"נ
איש החסד
ורב הפעלים
משה שניצר
בר' מנחם מנדל ז"ל

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

ערש"ק פרשת 'נשא', זז' בסיון תשע"ג — גליון מס' 370

היכן להתזיל?

בפרשתינו קוראים אנו על האישה הסוטה שהתייחדה עם גבר זר לאחר שבעלה הזהירה בפני עדים שלא תלך למקום סתר עם אותו אדם. והנה לא נשמרה אותה אישה ולא נהגה כדת יהודית, ובאו עדים שהעידו שעברה על אזהרת בעלה, נאסרת אותה אישה על בעלה עד שתשתה את המים המרים. והקב"ה התיר למחוק את שמו על המים דהיינו, שלוקחים קלף ובו כותבים את פרשת סוטה עם אזכרות שם ה' וממחים אל המים המרים, ולאחר מכן משקים את האישה, והמים מגלים למפרע אם האישה מותרת לבעלה או חלילה נאסרה עליו. והמשגיח רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, העיר מכאן הערה נפלאה, שאישה זאת אף אם תצא נקיה מהשקאה זאת, אולם מכל מקום אין היא בלשון המעטה "צדיקה נסתרת", אישה זאת שעשתה מעשה כזה הינה מהדיוטה התחתונה וכפסע היה בינה לבין שאול תחתית, והקב"ה ישתבח שמו התיר למחוק שמו גם עבור אישה זאת ובלבד להטיל שלום בין איש לאשתו! ומעתה אחים יקרים, מובן הדבר מאליו, שגם אנו המצווים ללכת בדרכיו ולדבוק במידותיו, מוכרחים אנו להשתדל בכל תוקף להטיל שלום בין איש לאשתו!!! אומנם אם יבוא השואל וישאל הן לא התמחה בהשכנת שלום בית ואף לא פנו אליו זוגות שישרה השכינה במעונם, נענה ונאמר גם אתה מצווה על השכנת שלום בית בינך ובין אשתך! הכיצד? נקדים מעשה שסיפר הרב דיאמנט שליט"א, מעשה שאירע עימו. אישה אחת התאלמנה, וסירבה בכל תוקף לקבל תנחומין על בעלה. מאנה היא לצחוק לשמע בדיחות, באומרה כיצד יתכן שבעלה מת והיא תחייה את חייה כאילו דבר לא אירע, הרי זו ממש בגידה! על טיולים סירבה לשמוע וכל פעם שניסו להחזירה למסלול חיים רגיל, ניתקלו בלאו רבתי! כך חיה שבע עשרה שנה מאז פטירת בעלה, מאנה להינחם ומיתתה אף היא נבעה מחמת הצער שהיה מנת חלקה! הפלא הגדול, הפטיר הרב, שבני הזוג היו מטופלים אצלו כתוצאה ממחלוקות ומריבות בביתם! אם כן כיצד ניתן להסביר תופעה כה מוזרה? אלא הסביר, הדבר פשוט. הבעל אכן היו לו מעט חסרונות, אך מעלותיו היו רבות ועצומות. אותה אישה התמקדה בחסרונות ולכן היו לה טענות שונות ומשונות, רוצה היא בעל מושלם, מגיע לה מאה אחוז! אך כאשר נפטר בעלה, החסרונות נעלמו ולנגד עיניה צצו ועלו אותם מעלות נפלאות שהיו מנת חלקו! הנה כי כן, המשכיל יבין, כי הבחירה ביד בני הזוג היכן למקד את המשקפת, האם להתמקד בחסרונות של בעלי או אשתי, או שמא לראות את הטוב, לא צריך חלילה לחכות לפטירה של זה או זאת, ניתן כבר עתה לראות את הטוב, וממילא הרע יתמוגג ויעלם כאחת! וזאת היא העבודה המוטלת על כל אחד ואחת מאיתנו, גם עלינו הזכות והחובה להטיל שלום בין איש לאשתו, וכדאי כמו שהזכרנו להתחיל בביתינו תחילה...

כל הזכויות שמורות
למערכת העלון

מעין עולם הבא

ידוע הדבר ומפורסם הענין, שישנם רמ"ח איברים וכנגדם ישנן רמ"ח מצוות עשה שכל יהודי טוב מחוייב לקיימן. כל מצוה משפיעה חיות וקדושה לאבר שתלוי בה. פעם שאלו את רבם של כל ישראל רבינו ה"חפץ חיים"זצ"ל, כנגד איזה אבר תלויה שבת קודש? ואותו גאון וקדוש ענה: כנגד הלב! שבת קודש הינה לב ליבו של היהודי. זהו יום המנותק מששת ימי החולין ובו אנו מכריזים קבל עם ועדה, שהקב"ה ישתבח שמו לעד ברא את עולמו המופלא בשישה ימים, וביום השביעי שבת וינפש. כמה חשובה היא השבת הקדושה, כמה קידוש השם גורמים אותם אלו ששומרים את שבת קודש כהילכתה. ועתידה שבת קודש לפרוע לאותם אנשים ששמרו, כיבדו ועינגו אותה עוד בעולם הזה, שכן ששת ימי החול תלויים בשבת קודש שהיא מקור כל הברכות. באופן רגיל וטבעי צריך כל יהודי להרגיש בשבת קודש הרגשה שונה מששת ימי החול, הרגשה מרוממת וטהורה יותר. אפילו מאכלי שבת קודש צריכים להיות שונים במהותם וטעמם. כמובן שיש הרבה דרגות בהרגשת שבת קודש, וכבר העידו על גדולי הצדיקים שהרגישו בשבת קודש הרגשת גן עדן. ובואו ותקראו דבר נפלא שאמר האדמו"ר הקדוש בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל: השבת הקדושה נקראת מעין עולם הבא. ומהו הדמיון? כמו שכדי להגיע לעולם הבא, לעולם שכולו טוב, צריכים להיפטר מהעולם הזה, ולא ניתן להרגיש את התענוג שבעולם הבא בלי להיפטר תחילה מהעולם הזה, כך היא גם השבת. כדי להרגיש את נועם מתיקותה ולראות את הדר יופיה, כדי להרגיש מעין עולם הבא, צריך קודם כל להיפטר מתענוגי העולם הזה והבליו שסובבים אותנו בששת ימי החול. צריכים אנו להתקדש, להטהר ולהתעלות, כך נרגיש יותר ויותר את מתיקות וקדושת השבת. נתחזק יותר ויותר בשמירת השבת, נרבה בכבודה ונזכה לגאולה.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

	כניסת השבת	יציאת השבת	לרבנו תם
ת"א	19:10	20:14	20:45
י-ם	18:55	20:12	20:49
חיפה	19:03	20:15	20:49
ב"ש	19:11	20:12	20:49

הפטרת השבוע:
"ויהי איש אחד"

מטעמים לשבת

"נשא את ראש" (ד,כב)

כתב בספר "על התורה": פרשת "נשא" היא הפרשה הגדולה ביותר בתורה, מספר פסוקיה מאה שבעים ושישה. כיוצא בה "אשרי תמימי דרך" (תהילים קיט) הפרשה הגדולה שבכתובים, מספר פסוקיה מאה שבעים ושישה. כיוצא בהן בבא בתרא המסכת הגדולה שבש"ס, מספר הדפים שלה מאה שבעים ושישה. וכן אנו מוצאים אריכות דברים גדולה בפרשה זו במדרש ובזוהר. כל כך למה? לפי שברוב השנים חל חג השבועות בשבוע של פרשת "נשא", ומיד אחר מתן תורה, כשהיתה התורה חדשה נתאוו ישראל להשביע בה את נפשם יותר ויותר, ואחד הסימנים לשאיפה זו של אבותינו בא לידי ביטוי באורך המופלג של פרשה זו.

(תורת הפרשה)

"ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו אל פתח אוהל מועד" (ו,ג)

יביא את עצמו (רש"י). כתב ב"משך חוכמה": למה, באמת נאמרה לשון כזו, שיביא את עצמו בזמן שהוא בא מעצמו? ברם, הלא טיבה של הנזירות הוא בעיקר כעין רפואה לאדם, שיוכל להגביל את עצמו מתאוות ומותרות ולכבוש את אנוכיותו. אם הנזירות אילפה את האדם שיהא מסוגל לראות את ענייניו הוא מאותה נקודת ראות הימנה הוא רואה את ענייני הזולת, מבלי שיהא משוחד כל עיקר מנטיותיו האנוכיות - אזי הושגה מטרת הנזירות וכבר יכול הוא לחדול מלצער את עצמו. לפיכך אומר הכתוב, כי בזמן אשר "יביא אותו" - שיביא את עצמו ממש, כאילו היה מביא אדם אחר, מבלי שתהא בו נטיה כלשהי לעצמו יותר מאשר לאחרים, כי אז סימן הוא זה ש"מלאת ימי נזרו" - שכבר נגמרה נזירותו לאחר שהשיגה את תכליתה הרצויה.

(מעינה של תורה)

"ואני אברכם" (ו,כז)

בפרשתינו קוראים אנו את ברכת הכהנים, ברכה הכוללת את כל הטוב שבעולם, טובה רוחנית וגשמית, לברכה ולשמירה, הארת פנים ושלום. מסופר, שכאשר הרב מבריסק זצ"ל התפלל במניין בביתו, היה מעכב את חזרת התפילה עד שיזדמן כהן. היו יוצאים אל הרחוב ושואלים כל עובר ושב האם כהן הוא, עד שנמצא כהן שיעלה ויברך. והרב מבריסק, הגאון שכל רגעיו ספורים ומדודים, יכול היה להמתין עשר ועשרים דקות, וחצי שעה, עד שיבוא הכהן. כששאלוהו על כך, אמר: "ראוי היה לכם ללמוד מהחסידים, שנוסעים פרסאות רבות, וממתינים זמן רב לתורם, עד שנכנסים הם אל הקודש פנימה לקבל ברכה מרבם. ואם ברכת רב חשובה כל כך, וכדאי להמתין עבורה שעות כה רבות, על אחת כמה וכמה שראוי להמתין כמה דקות כדי לקבל ברכה מפי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כמו שנאמר על ברכת הכהנים: "ושמו את שמי על בני ישראל - ואני אברכם"!

(מעיין השבוע)

מזקנים אתבונן – סיפורי צדיקים

"הרואה סוטה בקילקולה, יזיר עצמו מן היין". ומדוע, משום שהיין מביא לקלות דעת והשוגה בו עלול להיסחף לחמורות שבעבירות. וכיון שראה סוטה בקילקולה, הרי "עין רואה ולב חומד", ולפיכך היין מסוכן עבורו. אך השאלה הנשאלת, מה תועיל נזירות לשלושים יום, אם לאחריה ישוב ליינו. והתשובה על כך תינתן בסיפור מעשה. שבעים שנה מלאו לפטירתו של הגאון **רבי יחיא יצחק הלוי זצ"ל**, רבה של יהדות תימן, שמסר נפשו לסכל מזימות שמד להעברת יתומים יהודים על דתם. על אחד המקרים האלו נספר כאן. בכפר חאפד ניספה זוג במגיפה, והשאיר אחריו שני יתומים רכים. מושל הכפר נטל אותם תחת חסותו וביקש לשכנעם להתאסלם. השניים סירבו בכל תוקף: יהודים הם, ורצון הוריהם המנוחים היה שישארו ביהדותם! איים עליהם המושל: "אם לא תתאסלמו, לא תוכלו לאכול בביתי ותמותו מרעב". אמרו: "על מנת כן, נמות ולא נתאסלם"! מה עשה המושל? שלחם אל המלך, לארמונו שבצנעא. בטוח היה שלא יסרבו למלך, ולא יעמדו בפני פיתויי חיי הארמון. שמע הרב, ונחלץ לעזרה. בחשאי בא בדברים עם יועץ המלך היהודי, ושמע מפיו שהמלך חושב להביא עימו את הילדים אל המסגד, לתיפלת יום השישי. נוכח הרב שהזמן קצר, וביום חמישי בשעות אחר הצהרים אירגן את חטיפת היתומים מארמון המלך! חמתו של המלך בערה בו. חקירה מהירה ואכזרית גילתה שהחוטפים פעלו בשליחות הרב. חיילים הקיפו את ביתו ודרשו שיסגיר את הילדים החטופים. יצא אליהם הרב, והודיעם שחפץ הוא להילוות עימם ולשוחח עם המלך. בינתיים הורה לבני ביתו שיסתירו את היתומים אצל משפחה מאמצת. התייצב הרב לפני המלך, קיבל אחריות לחטיפה והודיע שהיתומים כבר עזבו את ביתו והועברו הלאה. מבקש הוא ארכה כדי לעלות על עקבותיהם. המלך התרשם מדמותו ועוז רוחו, והעניק לו ארכה עד יום ראשון. ביום ראשון בא הרב והתנצל, שבמשך יום השבת לא הספיק לחקור בנידון, וביקש ארכה נוספת. בינתיים שככה חמת המלך, צרות חדשות השכיחו את העניין מליבו, והיתומים גדלו כיהודים ובנו בתים לתפארת!

* * *

רבותינו הודיעונו, שבשעתו התעצלו הנשיאים בנדבת המשכן. אמרו: "יתנדבו ישראל בתחילה, ומה שיחסר - נשלים". כיון שהתנדבו ישראל הכל לא נותרו להם אלא אבני החושן. ומכיון שנתעצלו, חסרו אותיות משמם, ונכתב: "והנשיאים הביאו" בלא יו"ד: "והנשאם". כיון שכך, התנדבו בחנוכת המזבח תחילה. הפיקו את הלקח והזדרזו במצוה. ובענין זה - סיפור. שני תלמידי חכמים היו בסאלוניקי לפני כמאתיים וחמישים שנה. ובאמת אין זה מדוייק. סאלוניקי עיר מלאת חכמים וסופרים היתה, ובראשם פאר העיר והדרה הגאון **רבי יוסף מולכו זצ"ל**, בעל "שולחן גבוה" ושו"ת "אהל יוסף", תלמיד הגאון בעל שו"ת "בית דוד" זצ"ל. אבל בבית מדרשו של רבי יוסף מולכו למדו שני חכמים. האחד בקי בכל הש"ס, בבלי וירושלמי, ספרא וספרי, מכילתא ותוספתא, ראשונים ואחרונים, הלכות ואגדות. חריף היה, מפלפל ומחדש ברוב ברק וכישרון. אך בה בעת "בעל הנאה" היה, אוהב מעדנים ולצעוד מעדנות, וקל דעת במקצת בשמירת הלשון וחרדת המצוות. השני, לעומתו, לא הצטיין בכישרונותיו ואף לא בזיכרונו. שוקד היה על התורה יומם ולילה, קורא בנעימה ושונה בזימרה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ומהם למשניות וגמרא וזוהר וספרי מוסר, אך פילפולים לא השמיע ומערכות לא חידש. ענוותן ושפל ברך היה, נכנס בכפיפה ויצא בגחינה, הסתפק במועט וצנוע באורחותיו, והתייחס בירא‌ת חטא מופלגת ובזריזות לכל דבר מצוה. בכל יום היה הראשון פונה אל הגאון רבי יצחק מולכו זצ"ל, אחיו של רבי יוסף, ומשמיעו מחידושיו המבריקים, קושיא חמורה ותירוץ מחודד, מגובה בראיות מוצקות כיד בקיאותו הטובה עליו. היה רבי יצחק נהנה ומשבח את הדברים, אך בראותו את השני נכנס, קם היה מלוא קומתו בכבוד מופגן, אותו לא הראה לחבירו הלמדן כלל ועיקר. נפגע הלמדן, ודרש הסבר. אמר לו: מצות עשה מקיים אני בכך, לא רק של כבוד תלמידי חכם, אלא גם בהליכה בדרכי המקום. שכך אמר שלמה: "ואני אוהבי אהב" - במעשיו המרובים מחוכמתו ובזריזותו למצוות, מוכיח הוא אהבת ה' והבורא אוהבו. אך אתה, בקרירותך למצוות, דוחה אהבת הבורא - ודוחה גם את אהבתי...

(מעיין השבוע)

והייתם לי סגולה

סגולה למי שאין לו בנים, יכתוב לו ספר תורה ויועיל לו, ורמז לזה מהתורה הקדושה "זה ספר תולדות אדם",וכתב בספר "אמרי שפר" (כלל טז) וזה לשונו: "ובעיני ראיתי שאישה אחת נפקדה לשישה עשר שנים אחרי שכתבה ספר תורה (ע"י סופר) תיכף במשך חצי שנה אחרי הכתיבה וילדה זכר". וכן מי שקונה ספרים ומשאילם לאחרים - הקדוש ברוך הוא נותן לו בנים.

(סגולות ותפילות)

מדברי ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

שלום בית

העיקר מה טוב לבעל!

בספר "שניים שהם אחד", מסופר על אישה שהשקיעה מאמצים רבים בהכנת סעודת שבת מיוחדת לכבוד שני אורחים מיוחדים שאמורים היו לסעוד אצלם. בעלה הגיע הביתה ביום חמישי בשעה מאוחרת מן הרגיל, סחוט כולו, לאחר שבוע של עבודה מאומצת במיוחד. הוא ביקש ממנה בכל לשון של בקשה לדחות את האירוח לשבת הבאה. "אביגיל", הוא אמר, "אין לי כוח לאורחים השבוע". "מה?! אחרי כל ההכנות שעשית?! איזה חוסר התחשבות מציידך!". אלה היו המחשבות שזינקו מיד למוחה של אביגיל, אולם היא עצרה אותן מיד, ואילצה את עצמה לחייך. "אין בעיה", היא אמרה. המילים יצאו מפיה במאמץ רב. כאשר סיימה להעביר את האוכל למיכלי פלסטיק והכניסה אותם לתא ההקפאה, התפלאה אביגיל לגלות שהיא אכן מתכוונת לכך. וביאר שהחיים אומנם לא תמיד קלים ונעימים, אך אם ניקח מספר נשימות עמוקות, נפשיל שרוולים ונתחזק בידיעה שה' יתברך נתן לנו את הכוחות להתמודד עם הנסיונות שהוא מעמיד בפנינו, נצליח להתעלות על עצמנו. אביגיל התאמצה מאוד לכבד את רצונו של בעלה והצליחה להתעלות ולהתעלם מתחושת האכזבה שלה. אין כל ספק שהיא הרוויחה מכך הרבה יותר, מאשר אם האירוח היה מתקיים כמתוכנן, למרות שאחד האורחים שאמורים היו להגיע, הוא יועץ נישואים ידוע! בתור נשים נשואות, תפקידנו המרכזי והחשוב ביותר הוא למלא את רצונותיו, משאלותיו וצרכיו של הבעל. קשר הנישואין כלל אינו מעכב את הצמיחה האישית, אלא רק את הרדיפה המטורפת אחר מילוי השאיפות האגואיסטיות. מגוון אפשרויות הנתינה לבעלינו הוא בלתי מוגבל. מהרעפת מילות עידוד, שהן כמים קרים על נפש עייפה, ועד היכולת לסלוח, לא לשמור טינה, לפרוק את הכאב בצורה מתונה, להחליק עימותים ולבסוף - לשכוח. איזו רעה יכולה לצמוח לנו מכך שניתן מעצמנו בצורה כנה ואמיתית? הנתינה היא האופן בו אנו יכולות לגלות עוד ועוד כוחות נפש הגלומים בנו. על ידי הנתינה אנו מתקרבות לה' יתברך, נותן הכל, והולכות בדרכיו. חיי הנישואין משולים ליצירה אומנותית נהדרת, המחכה לגילוייה. בקשר הנישואין טמון פוטנציאל אין סופי, ובידנו להוציא אותו מן הכוח אל הפועל. הישגינו בתחום זה תלויים בחשיבות שנייחס למטרות שאנו שואפות להשיג, ובמאמצים שנשקיע בהן. אל לנו להסתפק במערכת יחסים פושרת עם הבעל, או בחלומות בהקיץ. יש ביכולתינו לחיות חיים של אושר. ניתן מעצמנו בלי מעצורים ונגלה את טעם החיים!

חינוך הבנים

אין לי כוח לילדים! איך יתכן?

סח המשגיח הר"א רוט זצ"ל: יש הורים שאין להם מספיק כוח בשביל הילדים, אני מבין אותם טוב מאוד, אבל צריך לדעת, הכוח הוא נתון, וצריך לדעת איך לחלק אותו. משל למה הדבר דומה? לאדם שאומר שאין לו זמן ללמוד. והוא מסביר גם למה, הוא עובד כך וכך שעות, אחר כך הוא בא הביתה וצריך לטפל בכל כך הרבה דברים, כך שאין לו זמן ללמוד. הוא צודק, יש לו רק בעיה אחת, לא כך מתחילים את סדר היום, מתחילים אותו להיפך, מתחילים בכך שלומדים משעה שמונה עד אחת עשרה או משלוש עד שבע, ואז שואלים מתי לעבוד ומתי לסדר סידורים וכדו'. לא מתחילים את חלוקת הזמן עם דברים אחרים ובסוף לא נשאר זמן ללמוד, כי באת לעולם בשביל ללמוד תורה! "בראשית ברא אלוקים את השמים", בשביל התורה שנקראת ראשית, בשביל זה האדם בא לעולם, לא יתכן שבסוף היום מתברר שלא נשאר לאדם זמן בשביל ללמוד, אין כזה דבר, לא שייך. פעם הייתי נוכח בבית משפט ולמדתי שם לימוד גדול מאוד, זה היה בית משפט לענייני תעבורה, והנאשם עבר פס לבן. השופט שאל את הנאשם, איך אתה עובר פס לבן? אני לא מבין! והנאשם התחיל לטעון טענות שונות, והשופט מפסיק אותו ואומר לו אבל יש כאן פס לבן, והנאשם מסביר: הוא מולי... וכו', והשופט אומר לו אבל יש כאן פס לבן, והנאשם ממשיך בשלו. אמר השופט, בוא נתחיל מהתחלה, שם את היד ואמר לו הנה, יש כאן קיר, עכשיו מה היית עושה? אתה יכול לנסוע על הקיר? פס לבן זה קיר! מה שהיית עושה לו היה פה קיר, זה מה שאתה עושה כשיש פס לבן. לקחתי מאוד ללב את המוסר ש"פס לבן" זה קיר שאי אפשר לעבור אותו, הוא לא היה מוכן לקבל שום תירוץ. יש דברים שצריכים לשמש עבורנו כ"פס לבן", דהיינו קיר. ואם יבוא יהודי ויגיד שהוא עושה חשבון של כל שעות היום שלו, ובסוף יוצא שאין לו זמן ללמוד תורה, זה נקרא לעבור פס לבן, זה לא שייך!!! בדיוק כמו שאדם יעשה חשבון ולבסוף יוצא שלא נשאר לו זמן לנשום!!! וממילא גם בחינוך הילדים יש "פסים לבנים" ולא יתכן הדבר שלאדם יהיו כוחות לכל הקורה בעולם, וכאשר מגיעים לילדים אין להורים כוח, לא יקום ולא יהא! תקצץ האישה בנקיונות ובבישולים, יקצץ האיש במנוחתו ובעסקיו ואת הכוחות ישקיעו בילדים! רק הזורעים בדמעה ברינה יקצורו, והטורח בערב שבת יאכל בשבת, ואם צריך לעמול זה בחינוך הילדים וכמו שכתוב: "ואת עמלנו - אלו הבנים". נשקיע ונתאמץ, ונראה פירות טובים לעבודתו יתברך.

אמרי שפר

- **הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי אומר:** הפוגם פיו בדבר נבלה - פוגם בנפשו ואפילו נחתם לו גזר דין של שבעים שנה לטובה - נהפך לרעה.
- **הרה"ק רבי אברהם מסוכצ'וב אומר:** כאשר האדם אינו שומר את דיבורו בהכרח יבואו עליו מחשבות רעות.
- **האבודרהם אומר:** כנוהג שבעולם האומר - אינו עושה, והעושה - אינו אומר.
- **הרה"ק רבי שלמה איבן גבירול אומר:** שלושה אינם נזכרים אלא בשלושה מקומות: המשכיל לא יודע אלא בשעת כעסו. והגיבור לא יודע אלא במלחמתו. והחבר לא יודע אלא בשעת הצורך אליו.

(פתגמים נבחרים)

למעוניינים שהעלון ישלח להם בדואר האלקטרוני, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
למעוניינים כתובתנו באינטרנט: www.tiferetbanim.co.il

ועל כן יאמרו המושלים-משל ונמשל

"והתודו את חטאתם אשר עשו" (ה,ז)

שני עניים היו נודדים יחד מעיר לעיר ומכפר לכפר ומקבצים נדבות. האחד היה בריא בגופו, ואילו השני היה ידוע חולי ומדווה וכולו נגעים ותחלואים. בכל מקום אליו הגיע, הזהיר העני הבריא את רעהו כי אל יספר מאומה מכל מחלותיו לבני המקום, אלא יסתיר את הדבר ככל יכולתו, כדי שלא יפרשו ויתרחקו ממנו כרחוק מזרח ממערב... לימים נזדמנו השניים אל עיר אחת והתדפקו על דלת בית גדול. הדלת נפתחה ובפתח עמד בעל הבית. כאשר שמע את מבוקשם אמר: אם ברצונכם בכסף אתן לכם, אולם גדולה מזאת אני מוכן להעניק לכם, רופא אני ואם הינכם סובלים ממחלה כלשהי, ארפא אתכם חינם אין כסף... אין כל צורך - אמר החולה שכבר הורגל להסתיר את מצבו - בריאים אנו כשני שוורים!... שוטה שכמוך - נזף בו חבירו - האם עכשיו מצאת זמן להסתיר את כל תחלואיך?... פרט אותם כרגע עד לאחרון שבהם! כן הוא גם **הנמשל**. רבים נגעי האדם, וכולו מלא עוון, ועל כך אין להרחיב את הדיבור בפני האחרים, אולם כאשר עומד האדם לפני הקדוש ברוך הוא, אשר ברחמיו מבקש למחול לשב על כל חטאיו, יפרט ויפרט! זו היא הזדמנות פז עבורו...

* * *

"והתודו את חטאתם אשר עשו" (ה,ז)

רועה צאן אחד רעה את צאנו בכר המרעה, ומשהרגיש בעייפות, הניח את ראשו על מצע הדשא ונרדם. הכבשים פנו אנה ואנה, עד שמצאו פירצה בגדר ונכנסו אל השדה הסמוכה, שם היה מרעה דשן וטוב, ואכלו בכל פה, אלא שהיו אלה שדותיו של ראש העיר, וכאשר ראו עבדיו כבשים זרות רועות בשדותיו, החרימו את הכבשים והניחו אותם בין עדרי השר. כאשר התעורר הרועה משנתו, גילה לתדהמתו כי כל כבשיו נעלמו... שאל וחקר והתגלה לו את אשר אירע. חשב הרועה בליבו מה לעשות כדי לרצות את השר. כבר קרה מקרה כעין זה בעבר - סיפרו לו ידידיו - גם אז נכנסו כבשים אל שדות השר, ואכלו מהיבול המשובח, אלא שאז הגיש בעל הכבשים לשר שק סוכר במתנה, והשר סלח לו. שמח הרועה, ואף הוא הזדרז, העמיס על שכמו שק סוכר, ופנה אל ארמון השר. כאשר הגיע אל הארמון, נודע לו כי השר יצא וישוב רק למחרת, על כן הניח הרועה את שק הסוכר בחדרו של השר על השולחן, משם יצא אל הדיר, נטל את הכבשים ופנה לדרכו. כאשר חזר השר אל הבית ושמע את אשר קרה, התקצף והתרגז עד מאוד, וביקש שיביאו לפניו את הרועה מיד. הגיע הרועה ונעמד כשהוא רועד מפני השר. איך העזת להיכנס אל ביתי ולקחת את הכבשים מתוך העדר? צעק השר. סלח לי אדוני השר - השיב הרועה בגמגום מפוחד - עשיתי כאשר עשה קודמי... הבאתי שק סוכר ונטלתי את הכבשים... שוטה שכמוך! - צעק השר - האם שק סוכר אני צריך? העיקר הם הבקשות והתחנונים שביקש קודמך! כאשר שמעתי את תחנוניו, סלחתי לו כי ראיתי כיצד הוא מתחרט באמת ובתמים. כן הוא גם **הנמשל**. אנו שבים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, ומכים על חטא כפי שעשו קודמנו, אולם איך לא נבין כי עיקר הם התחנונים מעומק הלב השבור.

(משלי המגיד מדובנא)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

✓ מה טוב ומה נעים אם יוכל האדם שלא לדבר שום דבר כשמתעורר בבוקר מהשינה, אלא תחילת דיבורו יהיה במצוה לברך ליוצר נשמתו.

✓ תיקנו חכמינו ז"ל לברך "ברכות השחר" בכל יום, שהן ברכות על סידור העולם והנהגתו, מפני שאסור להנות מהעולם הזה בלא ברכה, וגם כדי להשלים מאה ברכות בכל יום.

✓ ברכת אלוקי נשמה אינה פותחת בברוך מפני שהיא ברכת הודאה, וברכות ההודאות אינן פותחות בברוך. ומכל מקום טוב לסומכה לברכת אשר יצר, כדי שתהא ברכה סמוכה לחברתה.

✓ חייב אדם לברך כל יום את ברכות השחר אפילו שלא ישן ואפילו שלא נתחייב בהן (כגון שלא שמע קול תרנגול, או שלא לבש מלבושיו, או שלא חגר חגורתו), כי הברכות נתקנו על סדר העולם ולא על כל יחיד ויחיד, חוץ מברכת על נטילת ידיים ואשר יצר שאינו מברך, אבל אם הוצרך להתפנות מברך אשר יצר.

✓ בברכת "אלוקי נשמה", יזהר להפסיק מעט בין תיבת "אלוקי" לתיבת "נשמה", שלא יישמע שהנשמה היא אלוהיו ואין לומר טהורה אני, אלא טהורה, אתה בראת וכו'.

✓ המשכים קום לפני עלות השחר, ואין בדעתו לחזור ולישון, אם כבר עבר חצות הלילה, מברך את כל ברכות השחר, ואין צריך להמתין עד עלות השחר. אבל לפני חצות הלילה, לא יברך ברכות השחר, אפילו אם ישן קודם לכן שינת קבע על מיטתו.

✓ הקם ממיטתו כדי לעסוק בתורה או כדי לומר "תיקון חצות", ובדעתו לחזור ולישון, לדעת כמה פוסקים יאמר ברכת "אלוקי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה" בלא חתימה, וכשיקום בבוקר יברך ברכת "אלוקי נשמה" עם שאר ברכות השחר עם חתימה. אבל לדעת המקובלים יברך על ברכות השחר אחר חצות הלילה (ואת ברכות התורה יברך אפילו לפני חצות אם ברצונו ללמוד), ואינו חוזר ומברך ברכות השחר בבוקר. וכן מנהג הספרדים.

✓ הניעור כל הלילה (כגון בליל שבועות או בליל הושענא רבא), צריך לברך כל ברכות השחר (לרבות ברכות התורה) לאחר שיעלה עמוד השחר. אולם לענין נטילת ידיים, יטול ידיו בלא ברכה על נטילת ידיים.

✓ אם בלבל את סדר הברכות - אין בכך כלום, אבל אם קדם ובירך ברכת "זוקף כפופים", לא יברך לאחר מכן "מתיר אסורים" כיון שכפות קשה יותר מאסור, וכיון שבירך "זוקף כפופים", הרי נכלל בזה גם "מתיר אסורים". ומכל מקום טוב שישמע ברכה זו מאדם אחר ויכוין לצאת ידי חובה, או שיברך מתיר אסורים בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בליבו.

✓ פשט המנהג בכל תפוצות ישראל לברך ברכת "הנותן ליעף כוח" על פי דברי רבינו האר"י ז"ל ורבותינו המקובלים (אף על פי לדעת השולחן ערוך אין לברך ברכה זו, מטעם שלא נזכרה בתלמוד), ולכן יש לברך אותה בשם ומלכות ככל יתר הברכות.

✓ אף על פי שלדעת רבותינו המקובלים אין לברך ברכת "שעשה לי כל צרכי" ביום כיפורים ובתשעה באב, מפני שאסורים בנעילת הסנדל, מכל מקום העיקר להלכה נראה שיש לברך ברכה זו אף ביום הכיפורים ובתשעה באב, מפני שמותר לנעול נעליים שאינם של עור, וגם מפני שברכה זו היא ברכה כוללת, ומצד כללותה יכול לברך אותה אפילו אינו נועל נעליים כלל.

✓ סומא שרצה לברך ברכת "פוקח עיוורים", אין למחות בידו שיש לו על מה שיסמוך. ומכל מקום אם בא לשאול מורים לו שלא יברך ברכה זו, שספק ברכות להקל. ולכל הדעות סומא מברך ברכת "הנותן לשכוי בינה", ואפילו לכתחילה.

✓ נשים חייבות לברך בכל יום את ברכות השחר כאנשים חוץ מברכת "שלא עשני אשה" שבמקומה יאמרו: "ברוך שעשני כרצונו", אבל ברכת "שלא עשני גויה" וברכת "שלא עשני שפחה" מברכות בהזכרת שם ומלכות. וחובה קדושה מוטלת על המורות והמדריכות של בתי ספר לבנות, להזהיר מאוד ולחנך את תלמידותיהן לבל יברכו ברכת "שעשני כרצונו" בהזכרת השם, כדי שלא יכשלו באיסור ברכה לבטלה שהוא איסור חמור מאוד.

✓ גר אינו מברך "שלא עשני גוי" שהרי היה גוי מלכתחילה, אבל יכול לברך "שלא עשני עבד" ו"שלא עשני אשה".

✓ מי ששכח ולא בירך ברכות השחר לפני התפילה, לא יברך ברכת "אלוקי נשמה" לאחר התפילה, שמכיון שחתימתה היא "המחזיר נשמות לפגרים מתים", יש אומרים שכבר יצא ידי חובתו בברכת "מחיה המתים" שבתפילה, ויש לחוש לדבריהם ולכן לא יברך, אבל יתר כל ברכות השחר יאמרם אחר התפילה.

(התפילה והלכותיה)

לכל פניה, מערכת העלון ישא ברכה: ת.ד. 5190 חולון. טל': 03-5591756, פקס: 03-5584485